

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Обліково-фінансовий факультет
Кафедра українознавства та суспільних наук

**ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ
КУЛЬТУРИ**

Методичні рекомендації

для практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти ОПП «Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка» спеціальності 141 «Електроенергетика,
електротехніка та електромеханіка» 1-го року денної форми навчання

Миколаїв
2025

УДК 94(477)+930.930.85(477)

I–90

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від 22 вересня 2025 р. протокол № 1

Укладач:

Ганна ПОБЕРЕЖЕЦЬ – доцентка кафедри українознавства та суспільних наук Миколаївського національного аграрного університету

Рецензенти:

Ганна СУРІНА - кандидатка історичних наук, старша викладачка кафедри українознавства та суспільних наук Миколаївського національного аграрного університету

Людмила МАТВІЄНКО - кандидатка історичних наук, доцентка, в.о. завідувача кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова

© Миколаївський національний аграрний
університет, 2025

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Історія України та української культури» займає важливе місце у підготовці здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», оскільки забезпечує формування історичної свідомості, національної ідентичності та культурної компетентності майбутніх фахівців технічного профілю. У сучасних умовах стрімкого розвитку технологій та зростання ролі енергетичного сектору особливо важливим є розуміння історичних витоків української державності, традицій, духовних цінностей і культурних надбань народу.

Методичні рекомендації підготовлено з метою підтримки ефективної організації практичних занять, систематизації навчального матеріалу та забезпечення здобувачів вищої освіти необхідними орієнтирами для поглибленого опанування дисципліни. У них висвітлено ключові етапи історичного розвитку України, провідні культурні процеси та явища, а також розвиток науково-технічного потенціалу держави.

Використання цих матеріалів сприятиме формуванню у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про місце України у світовій історії та культурі, розвитку критичного мислення, аналітичних здібностей, громадянської відповідальності та професійної культури майбутніх інженерів-енергетиків. Методичні рекомендації призначені для викладачів і здобувачів технічних спеціальностей та можуть слугувати підґрунтям для практичних робіт.

МОДУЛЬ 1. СТАРОДАВНЯ І СЕРЕДНЬОВІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

ПР1. Стародавня історія та культура України.

План:

1. Найдавніша історія України.
2. Трипільська культура та її особливості.
3. Теорії зникнення трипільців.
4. Археологічна культура та її види.
5. Черняхівська археологічна культура.
6. Зрубна археологічна культура.
7. Катакомбна археологічна культура.

ПР2. Стародавня історія та культура України.

План:

1. Скіфсько-сарматська доба.
2. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
3. Періодизація Північного Причорномор'я (Грецький та Римські періоди).
4. Східні слов'яни в 6-9 ст.
5. Суспільний розвиток східних слов'ян.

ПР3. Розвиток та культура Київської держави 9 – перша половина 14 ст.

План:

1. Виникнення і становлення Давньоруської держави.
2. Піднесення і розквіт Київської Русі (кін. 10 – середина 11 ст.).
3. Політична роздрібненість Київської Русі (кін. 11 – середина 13 ст.).
4. Монгольська навала та встановлення золотоординського іга.
5. Політичний устрій. Соціально-економічний розвиток.
6. Охрещення Русі.
7. Характерні риси та особливості розвитку культури Київської Русі.

ПР4. Розвиток та культура Київської держави 9 – перша половина 14 ст.

План:

1. Утворення, піднесення та занепад Галицько-Волинської держави.
2. Роль Галицько-Волинського князівства в історії української державності.
3. Діяльність основних правителів Романа Мстиславича та Данила Романовича.
4. Залежність князів від Золотої Орди.
5. Культурний розвиток Галицько-Волинської держави.

ПР5. Українські землі у складі Великого князівства Литовського:

соціально-економічний, політичний та культурний розвиток.

План:

- 1.Періодизація «Перебування українських земель у складі Литовського князівства» та їх характеристика.
2. Українські землі під владою Польщі.
3. Суспільно-політичний устрій Великого князівства Литовського.
4. Кревська унія та її значення для українських земель.
5. Становище Закарпаття та Буковини у 14-15 ст.
6. Кримське ханство. Герей.
7. Українська культура 14-15 ст.

ПР6. Українські землі у складі Великого князівства Литовського: соціально-економічний, політичний та культурний розвиток.

План:

1. Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського.
2. Польська експансія на українські землі наприкінці 14 ст. – сер. 16 ст.
3. Люблінська унія.
4. Соціально-економічні процеси.
5. Церковне життя. Берестейська унія.
6. Культурні процеси кін. 15 – поч. 16 ст.

ПР7. Виникнення українського козацтва і Запорозької Січі. Культура українського козацтва.

План:

1. Феномен козацтва: генезис, характерні риси та особливості.
2. Запорозька Січ.
3. Козацько-селянські повстання наприкінці 16 ст. – на поч. 17 ст.
4. Козацтво як впливовий чинник міжнародного життя.

ПР8. Виникнення українського козацтва і Запорозької Січі. Культура українського козацтва.

План:

1. Причини, характер, періодизація Національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького.
2. Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648-серпень 1657 рр.).
3. Утворення Української гетьманської держави.
4. Громадянська війна та поділ козацької України на два гетьманства.
5. Боротьба за возз'єднання Української держави (червень 1663-вересень 1676 р.).

Питання для проміжний контролю знань здобувачів вищої освіти
Змістовий модуль 1. Стародавня і Середньовічна історія України.

1. Первісні спільноти. Археологічна культура.
2. Особливості культури дохристиянського періоду Київської держави.
3. Джерела вивчення культури України.
4. Культура первісного суспільства на території України.
5. Культура Київської держави.
6. Культура періоду феодальної роздробленості. Галицько-Волинське князівство.
7. Що означає поняття “неолітична революція”?
8. Проаналізуйте побут та вірування кіммерійців, скіфів і сарматів.
9. Охарактеризуйте досягнення скіфів у мистецтві.
10. Назвіть та охарактеризуйте причини проникнення греків у Північне Причорномор’я.
11. Ольвія.
12. Який існує зв’язок між природними умовами та розвитком людського суспільства?
13. Який існує зв’язок між природними умовами та розвитком людського суспільства?
14. Назвіть припустимі ареали розселення стародавніх слов’ян. Дайте загальну характеристику етапів формування східного слов’янства.
15. Проаналізуйте побут і воєнну тактику слов’ян.
16. Проаналізуйте вірування слов’ян.
17. Які чинники зумовили соціальне розшарування серед слов’ян?
18. Що ви знаєте про виникнення Києва?
19. Наслідки татаро-монгольської навали для Київської держави.
20. Геополітичні плани московського князя Івана III.
21. Чому Велике князівство Литовське (ВКЛ) називають “Литовською Руссю”?
22. Чому ВКЛ вдалося приєднати до свого складу українські землі?
23. Яке значення мало входження українських земель до складу ВКЛ для українців і литовців?
24. Чому литовсько-українська шляхта активно виступала за укладання Люблінської унії?
25. Яке значення мала Люблінська унія для Литви і України?
26. Чому Запорозьку Січ деякі історики характеризують як «козацьку демократичну християнську республіку»?
27. Висловіть своє судження щодо вислову М. Аркаса «Січ Запорозька – це був український лицарський орден, що не мав собі рівних в Європі і до наших днів».
28. Які причини козацько-селянських повстань наприкінці XVI ст.?
29. Яке значення для долі України мало гетьманування П. Сагайдачного?
30. Яке значення мали козацькі походи проти турок і татар?
31. Які наслідки мали козацько-селянські повстання 20 – 30-х років XVII ст.?

32. Що ви знаєте про звичаї, побут, символіку, військову майстерність козаків?

33. Яку роль відігравала православна віра в житті й діяльності козаків?

МОДУЛЬ 2. НОВА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.

ПР9. Культурне та церковне життя в українських землях друга половина 17 ст. – початок 18 ст.

План:

1. Особливості розвитку української культури друга половина 17 ст. – початок 18 ст.

2. Розвиток освіти та науки.

3. Розвиток медицини (І. Полетика, М. Кружень, П. Погорецький та ін.).

4. Процес перетворення історичних знань в історичну науку.

5. Козацькі літописи.

ПР10. Культурне та церковне життя в українських землях друга половина 17 ст. – початок 18 ст.

План:

1. Українські вчені-мислителі (С. Яворський, Ф. Прокопович, І. Гізель, Г. Щербацький та ін.).

2. Український філософ Г. Сковорода.

3. Піднесення української літератури.

4. Розвиток театрального мистецтва. Вертеп.

5. Зміни у музичній культурі українського народу.

6. Українське бароко.

ПР11. Становище українських земель та розвиток української культури під владою Російської та Австро-Угорської імперії (друга половина 18 ст. – початок 20 ст.).

План:

1. Соціально-економічне життя українського народу.

2. Формування фабрично-заводської промисловості.

3. Формування національної свідомості.

4. Суспільні рухи на українських землях у I пол. 19 ст.

5. Масонство в Україні.

6. Кирило-Мефодіївське братство та його діяльність.

ПР12. Становище українських земель та розвиток української культури під владою Російської та Австро-Угорської імперії (друга половина 18 ст. – початок 20 ст.).

План:

1. Ліквідація кріпацтва та реформи 1860-80-тих рр.

2. Модернізація промисловості та сільського господарства.
3. Розвиток торгівлі.
4. Соціальна структура суспільства.
5. Громадівський рух 1860-1890 рр.
6. Наступ імперської реакції на українську мову.
7. Розвиток української культури у II пол. 19 ст.

ПР13. Становище українських земель та розвиток української культури під владою Російської та Австро-Угорської імперії (друга половина 18 ст. – початок 20 ст.).

План:

1. Особливості соціально-економічного розвитку.
2. Утворення перших політичних партій.
3. Події революції 1905-1907 рр.
4. Діяльність Товариства українських поступовців.
5. Україна в геополітичній стратегії Російської, Німецької та Австрійської імперії на зламі 19-20 ст.
6. Польська й українська національні ідеї.

Питання для проміжний контролю знань здобувачів вищої освіти

Змістовий модуль 2. Нова історія України.

1. Які обставини спонукали П. Дорошенка до укладення військово-політичного союзу з Туреччиною? Чи мав перспективи такий союз?
2. Які факти біографії І. Мазепи свідчать, що його прихід на гетьманство є цілком закономірним?
3. Внесок І. Мазепи у розвиток української культури?
4. Які положення Конституції П. Орлика свідчать про її демократичний характер?
5. Чому царизмові вдалося без сильного спротиву ліквідувати автономний устрій України?
6. Чи мали перспективи перемоги селянсько-козацьких повстань? Чому? Відповідь обґрунтуйте.
7. Що спричинило гайдамацький і опришківський рухи в Україні?
8. Розвиток української культури у козацьку добу?
9. Охарактеризуйте роль братств у національному відродженні України та їх вплив на розвиток української культури та освіти.
10. Порівняйте та охарактеризуйте програмні цілі масонських лож і декабристів.
11. У чому виявилось національне відродження в Україні у I пол. XIX ст.?
12. Якими були причини піднесення національно-визвольного руху в Україні?
13. Чому царська цензура заборонила вживати в друку назву “Україна” та змінила її на назву “Малоросія”?

14. Яке значення для українства Західної України мав вихід альманаху “Русалка Дністрова”?
15. Чому саме духовенство відіграло провідну роль в українському національному русі на Західній Україні?
16. Які результати мали революційні події 1848 – 1849 рр. для національного відродження в Західній Україні?
17. Чому на західноукраїнських землях, на відміну від Наддніпрянської України, визвольний рух набув політичного характеру?
18. Чи могла Україна повернути втрачені права, відновити та зберегти автономію?
19. Де на Вашу думку було сильніше гноблення, в Австрійській чи Російській частинах України? Чому?
20. Чому Російська імперія розпочала перебудову свого господарського комплексу в 60 рр. 19 ст.? Яка подія штовхнула її до реформ?
21. Розвиток культури України в др. п. ХУІІ-ХУІІІ ст.
22. Польсько-литовська доба в культурі України.
23. Піднесення української культури в др. п. ХУІ- п. п. ХУІІ ст.
24. Становлення національної культури (1780-1830 рр.).

МОДУЛЬ 3. НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.

ПР14. Повсякденне життя та розвиток культури України в першій половині 20 ст.

План:

1. Україна в роки Першої світової війни.
2. Причини та характер війни.
3. Соціально-економічне становище українських земель на передодні війни.
4. План країн-учасниць війни щодо України.
5. Національний рух на західноукраїнських землях у роки війни.
6. Воєнні дії на території України.
7. Наслідки війни.

ПР15. Повсякденне життя та розвиток культури України в першій половині 20 ст.

План:

1. Поява модерністської течії в українській культурі на рубежі 19 і 20 ст.
2. Українська скульптура 20 ст.
3. Розвиток української літератури.
4. Розвиток українського живопису.
5. Український варіант модернізму.

ПР16. Повсякденне життя та розвиток культури України в першій

половині 20 ст.

План:

1. Лютнева революція в Росії та її вплив на Україну.
2. Проголошення автономії України.
3. Проголошення Української Народної Республіки.
4. Гетьманування П. Скоропадського.
5. Директорія УНР.
6. Західноукраїнська Народна Республіка

ПР17. Україна в 50-90-х роках 20 ст.-початок 21 ст. та особливості розвитку української культури.

План:

1. Суспільно-політичне життя та політична боротьба в УРСР.
2. Соціально-економічний розвиток України.
3. Духовне життя в Україні: основні тенденції та характерні риси.

ПР18. Україна в 50-90-х роках 20 ст.-початок 21 ст. та особливості розвитку української культури.

План:

1. Соціально-економічний розвиток УРСР.
2. Суспільно-політичне життя: «стабілізація» і закритість.
3. Духовний розвиток суспільства: ідеологічний диктат.
4. Дисидентський рух.
5. Головні чинники що зумовили процес перебудови.
6. Етапи перебудови та її наслідки для України.

ПР19. Україна в 50-90-х роках 20 ст.-початок 21 ст. та особливості розвитку української культури.

План:

1. Стартові умови розгортання державотворчого процесу.
2. Становлення владних структур.
3. Конституційний процес.
4. Формування багатопартійності.
5. Реалізація нового соціально-економічного реформаційного курсу та його наслідки.
6. Специфіка взаємодії культури та суспільства в умовах перехідного періоду.
7. Основні тенденції розвитку сучасної української культури.
8. Характерні риси релігійного життя.
9. Роль національної ментальності в житті суспільства.

Питання для проміжний контролю знань здобувачів вищої освіти

Змістовий модуль 3. Новітня історія України.

1. Якими були основні положення III Універсалу? У чому полягає його історичне значення?
2. Основні положення та історичне значення IV Універсалу.
3. Порівняйте політичну діяльність УЦР та Гетьманату. Визначте спільне і відмінне.
4. Охарактеризуйте розвиток української державності за Директорії.
5. Проаналізуйте характер основних воєнних дій на території України в 1919 – 1920 рр.
6. Які особливості мав національно-визвольний рух на західноукраїнських землях?
7. Порівняйте мету і суть політики “воєнного комунізму” та непу.
8. Чим відрізнялися і що було спільне у методах і завданнях політики “воєнного комунізму” та “індустріалізації”.
9. Якими були основні наслідки колективізації в Україні, як вони вплинули на розвиток української культури в цей період?
10. «Розстріляне відродження»: суть та наслідки.
11. Якими методами користувалися німці для встановлення “нового порядку”?
12. Охарактеризуйте процес визволення України від німецьких військ.
13. Якими були особливості відбудови промисловості республіки у перше післявоєнне десятиліття?
14. Охарактеризуйте політичний процес утворення СРСР.
15. Порівняйте мету і суть політики “воєнного комунізму” та непу.
16. Чим відрізнялися і що було спільне у методах і завданнях політики “воєнного комунізму” та “індустріалізації”.
17. Якими були основні наслідки колективізації в Україні?
18. Порівняйте аграрну політику більшовиків за “воєнного комунізму”, непу, колективізації за схемою: методи, зміст, результати.
19. Які основні здобутки української культури та її трагічні сторінки у 20 – 30-ті роки XX ст.?
20. Якими були визначальні риси тоталітарного режиму? Доведіть їх притаманність політичному режиму, що існував в УРСР в 1930-х роках?
21. Якими були причини невдач радянських військ на першому етапі Великої Вітчизняної війни?
22. “Розстріляне Відродження”
23. Культурне життя України в 1980-1991 рр.
24. Українська культура в часи Великої Вітчизняної війни.
25. Суперечності розвитку української культури 1960-1980 рр.
26. Культурний розвиток української діаспори.
27. Перспективи відродження української культури.
28. Культурно-ідеологічні процеси у повоєнний період.
29. Розвиток культури у 60-90 роки XX ст.

30. Національне культуротворення (кінець XX ст.).
31. Становище української культури на поч. 21 ст.
32. Політичний розвиток України поч. 21 ст.
33. Соціально-економічне становище України на поч. 21 ст.
34. Міжнародне становище України на поч. 21 ст.
35. Україна та ЄС.

Питання до модульної контрольна робота №1

Варіант 1

1. Особливості залізної доби.
2. Охарактеризуйте трипільську археологічну культуру.
3. Діяльність Аскольда та Діра – перших київських князів.
4. Залежність князів від Золотої орди.
5. Культура Галицько-Волинської держави.

Варіант 2

1. Особливості кам'яної доби.
2. Охарактеризуйте черняхівську археологічну культуру.
3. Діяльність княгині Ольги.
4. Кримське ханство.
5. Українська культура 14-15 ст.

Варіант 3

1. Особливості бронзової доби.
2. Охарактеризуйте зрубну археологічну культуру.
3. Князювання Олега.
4. Золота орда.
5. Значення Галицько-Волинської держави для українського майбутнього.

Питання до модульної контрольна робота №2

Варіант 1.

1. Особливості соціально-економічного розвитку українських земель у складі Російської імперії наприкінці 18 ст. – на початку 19 ст.
2. Діяльність «Руської трійці» та її історичне значення.
3. Причини ліквідації Запорозької Січі у 1775 р.
4. Наслідки Європейської революції 1848-1849 рр. для українських регіонів у складі Австрійської імперії.
5. Особливості українського руху на Буковині та Закарпатті на початку XX ст.

Варіант 2.

1. Західноукраїнські землі у складі Австро-Угорської імперії наприкінці 18 ст. – на початку 19 ст.
2. Діяльність Кирило-Мефодіївського братства та його історичне значення.
3. Ліквідація гетьманства та козацького устрою.
4. Українське національне відродження на західноукраїнських землях наприкінці 18 ст. – на початку 19 ст.
5. Діяльність А. Шептицького митрополитом УГКЦ.

Варіант 3.

1. Розвиток промисловості та сільського господарства українських земель у складі Австро-Угорської імперії на початку XX ст.
2. Діяльність Товариства українських поступовців та його історичне значення.
3. Наслідки селянської реформи 1861 р.
4. Діяльність політичних, національно-культурних, спортивних організацій на українських землях у складі Австрійської імперії на початку XX ст.
5. Наслідки подій революції 1905-1907 рр. для українських земель.

Питання до модульної контрольна робота №3

Варіант №1

1. Бойові дії на території України в роки Першої світової війни.
2. Особливості розвитку української культури 19-20 ст.
3. Діяльність Гетьманату Скоропадського.
4. Суспільно-політичне життя та політична боротьба в УРСР у 50-90-х роках 20 ст.
5. Специфіка взаємодії культури та суспільства в умовах перехідного періоду на зламі 20-21 ст.

Варіант №2

1. Причини, характер та наслідки Першої світової війни для України.
2. Розвиток української літератури та мистецтва у першій половині 20 ст.
3. Діяльність Директорії УНР.
4. Дисидентський рух: діяльність та наслідки.
5. Державотворчі процеси в Україні у 80-90-х рр. 20 ст.

Варіант №3

1. Соціально-економічне становище українських земель на передодні війни.
2. Український варіант модернізму та його прояви в культурі.
3. Проголошення Української Народної Республіки.
4. Духовне життя в Україні: основні тенденції та характерні риси у 50-90-х роках 20 ст.
5. Реалізація нового соціально-економічного реформаційного курсу та його наслідки на зламі 20-21 ст.

Література

1. Sharata N., Kravchenko T., Berezovska T., Poberezhets H. Formation of professional competencies of foreign students using the communicative method. *Ways of modernizing education and improving the research skills of young people, Youth Voice Journal*. 2023. Vol. III. Pp. 9-20.
2. Біліченко О. С., Побережець Г. С., Зігунова С. А. Взаємозв'язок політичних і економічних циклів в Україні. *Modern Economics*. 2024. № 44. С. 14-22. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V44\(2024\)-02](https://doi.org/10.31521/modecon.V44(2024)-02).
3. Історія України та української культури : навчальний посібник / за ред. В. А. Качкан. Львів : Новий Світ – 2000, 2024. 215 с.
4. Банах В. М., Нагірняк А. Я. Історія музеїв світу : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2022. 180 с.
5. Герасимов Т. Ю., Пономаренко А. Б., Сідлецька Т. І. Історія та культура України. Частина I : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2025. 207 с. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2025/Gerasymov_P1_2025_207.pdf.
6. Олійник М., Ткачук І. Історія України : навчальний посібник. 3-тє видання, виправлене та доповнене. Львів : Новий Світ – 2000, 2024. 274 с.
7. Комаринська З. М. Історія України : навчальний посібник. Львів : Магнолія 2006, 2025. 451 с.
8. Макачук С., Побережець Г. Репресована Феміда: архівно-кримінальна справа голови Миколаївського обласного суду А. Онищенка. З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. 2021. № 1 (55). С. 321-337. DOI: <https://doi.org/10.15407/vuchk2021.01.321>.
9. Побережець Г. Вплив Великого князівства Литовського на розвиток українських земель. *Українознавчий вимір у сучасній науці: гуманітарний аспект* : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25 квітня 2024 р., м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2024. 200 с. С. 163-165.
10. Побережець Г.С. Державотворча діяльність Народного руху України. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва : міжгалузеві диспути* : матеріали XII міжнародної науково практичної інтернет-конференції (м. Київ, 29 січня 2021 р.). Київ, 2021. С. 124-132.
11. Побережець Г. С. Діяльність В. Чорновола у дисидентському русі. Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті : збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Львів, 11–12 червня 2020 року). Львів : Друкарня Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, 2020. С. 352-355. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8393/1/poberezhets.pdf>.
12. Побережець Г. С. Зародження багатопартійної системи в Україні. *Актуальні проблеми сучасної науки та шляхи їх вирішення* : матеріали всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції. Одеса : Екологія, 2020. С. 42-45.
13. Побережець Г. С. Історія та культура України : методичні

рекомендації для семінарських занять здобувачів вищої освіти освітнього ступеня "Молодший бакалавр" початкового рівня (короткий цикл) з усіх спеціальностей МНАУ. Миколаїв : МНАУ, 2021. 57 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8394>.

14. Побережець Г.С. Незалежність України у 1991 році та перехід до демократії. *Актуальні дослідження правової та історичної науки* : матеріали міжнародної наукової інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна – м. Ополе, Польща, 18 – 19 вересня 2023 р.). Тернопіль : ФОП Шпак В.Б. С. 95-98. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15357>.

15. Побережець Г. С. Суспільно-економічний розвиток України у другій пол. 50-х – та на поч. 60-х рр. XX ст. *Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти* : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Миколаїв, 16-17 листопада 2022 р.). Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 88-91. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13025>.

16. Побережець Г., Левченко М., Форостян А. Сучасні соціокультурні процеси в Україні та їх роль у розвитку національної свідомості. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку (напрям: культурологія)*. 2023. Т. 47. С. 89–96. URL: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v47i.728>.

Зміст

Вступ.....	3	
МОДУЛЬ 1. СТАРОДАВНЯ І СЕРЕДНЬОВІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ		
Теми та питання	4	
Питання для проміжний контролю знань здобувачів вищої освіти		
Змістовий модуль 1. Стародавня і Середньовічна історія України.....	6	
МОДУЛЬ 2. НОВА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Теми та питання.....		7
Питання для проміжний контролю знань здобувачів вищої освіти		
Змістовий модуль 2. Нова історія України.....	8	
МОДУЛЬ 3. НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Теми та питання.....		9
Питання для проміжний контролю знань здобувачів вищої освіти		
Змістовий модуль 3. Новітня історія України.....	11	
Питання до модульної контрольної роботи №1	13	
Питання до модульної контрольної роботи №2.....	14	
Питання до модульної контрольної роботи №3.....	15	
Література.....	16	

Навчальне видання

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

методичні рекомендації

Укладач: **Побережець** Ганна Степанівна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 1,2

Тираж 30 прим. Зам. №__

Надруковано в видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.